

Kriminalita dětí a mladistvých

(http://www.mvcr.cz/statistiky/krim_stat/2002/deti.html)

Obecně lze říci, že kriminalita dětí a mladistvých je silně medializována. V roce 1989 se o dětské kriminalitě prakticky nemluvalo, přestože tehdy byl podíl kriminality mládeže na celkové kriminalitě vyšší o 1,17 % než v roce 1999. Totéž platí i o brutalitě dětí, která se vyskytuje v různé formě a intenzitě případ od případu, nejčastěji jako šikana mezi dětmi. Použití zbraně různého druhu dětmi je pouze ojedinělé, záleží na okolnostech každého případu.

Ve věkové kategorii 12-15 let se nařizuje ochranná výchova v případě, že by šlo o čin, za který může být uložen výjimečný trest. U závažnějších trestných činů se tedy automaticky neupouští v této věkové kategorii od soudního řízení (viz §§ 11, 86 TZ zák. č. 140/1961 Sb.). V méně závažných případech by bylo vhodné ukládat alternativní tresty formou veřejně prospěšných prací adekvátních k věku provinilce. Zahraníční zkušenosti s tímto systémem jsou velmi dobré. V některých státech USA klesla kriminalita až o 50 %, protože důsledné uplatňování tohoto systému snižuje i recidivu trestné činnosti.

Rodiče odpovídají za škody způsobené jejich dětmi. V případě způsobené škody rozhoduje v občansko-právním řízení soud (podle znaleckého posudku odhadujícího výši škody) o náhradě škody. Výhodné je rodičovského pojištění proti škodám způsobenými dětmi. Pojištění uhradí způsobenou škodu, která mnohdy dosahuje mnoha desítek tisíc korun (zapálený stoh, budova, lesní porost, poškozená karoserie automobilu, výkladní sklo atd.).

Na růst kriminality dětí a mladistvých má nesporně vliv celospolečenské klima, funkčnost rodiny, vedení dětí ve škole, naplnění jejich volného času zájmovými aktivitami, kamarádi atd. V případech trestné činnosti dětí je třeba volat k zodpovědnosti zejména rodiče, obecně je nutné zaměřit komplexní prevenci na tento celospolečenský problém. **Kriminalita mladistvých a dětí se vyvíjí v souladu s kriminalitou celé společnosti.**

Celkově lze konstatovat, že kriminalita dětí v roce 2000 výrazně klesla o 2248 tr.č., tj. o -18 %. Totéž platí i v případě kriminality mladistvých o 1413 tr.č., tj. o -9,5 %, kde se výrazný sestupný trend projevuje již v posledních čtyřech letech. V minulém roce 2001 klesla kriminalita dětí o 2,8 % a kriminalita mladistvých o 4,4 %, sestupný trend tedy dále pokračuje. Vzhledem k tomu, že tr. činy páchají děti převážně ve věku od 11 do 15 let, neprojevuje se zde zatím vliv snížené porodnosti z posledních let.

Jaká je statistická četnost soudních rozhodnutí v případech dětí a mladistvých může sdělit Ministerstvo spravedlnosti.

Trestné činy spáchané dětmi a mladistvými v ČR v letech 1990-2001

ČR	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	20
Krim.celk.	216852	282998	345205	398505	372427	375630	394267	403654	425930	426626	391469	3585
objasněno	83257	94115	108380	126442	129540	151842	162929	169177	185093	193354	172245	1668

obj. v %	38,4	33,3	31,4	31,7	34,8	40,4	41,3	41,9	43,5	45,3	44,0	46
z toho:												
děti	4146	5939	7093	8280	8053	10322	12059	12086	11999	12464	10216	99
mladiství	11407	15952	15952	21074	22160	22310	22719	19139	16730	14920	13507	129

Oproti roku 2000 klesl počet tr. činů spáchaných dětmi v roce 2001 o -290 , tj. o -2,8 % a mladistvími o -594, tj. o -4,4 %.

Kriminalita dětí se v roce 2001 počtem evidovaných tr. činů dostala pod úroveň roku 1995. Kriminalita mladistvých se za rok 2001 přibližuje úrovni roku 1990.

Osoby stíhané a vyšetřované v ČR za rok 2001

trestný čin	celkem objasněno tr. činů	celkem osob	z toho: děti	mladiství
vražda	201	230	2	7
násilné činy celkem	17 723	16 790	1 218	1 035
mravnostní činy celkem	1 780	1 408	134	146
majetkové činy celkem	72 830	52 255	6 514	6 678
z toho: - krádeže vloupáním	17 006	11 778	2 148	1 831
- krádeže prosté	39 979	29 690	3 060	4 062
ostatní krim. činy celkem	18 135	14 232	868	995
zbývající kriminalita celkem	20 810	18 769	248	264
hospodářské činy celkem	35 262	22 543	47	155
Celková kriminalita	166 827	127 856	9 032	9 273
tj. v procentech		100 %	7,1 %	7,3 %

Počet vyšetřovaných dětí se v roce 2000 oproti roku 1999 zvýšil o +67, tj. o +0,8 %. Počet delikventů mladistvých klesl o -241, tj. o -2,6 %.

Počet vyšetřovaných dětí se v roce 2001 oproti roku 2000 zvýšil o +133 dětí, tj. o +1,5 %.

Počet delikventů mladistvých stoupl o +368, tj. o +4 %.

Převážná část dětí (72 %) bylo vyšetřováno a mladistvých (72 %) bylo vyšetřováno a stíháno pro delikty v oblasti majetkové kriminality. Pro trestné činy násilné: bylo vyšetřováno 13,5 % dětských delikventů a 11,2 % delikventů mladistvých bylo vyšetřováno a stíháno.

Podíl dětí a mladistvých na kriminalitě (výchozí informací je počet objasněných tr. činů, kde je znám pachatel)

2001	objasněno tr. činů	z toho děti	mladiství	rozdíl 2001-2000
násilná kriminalita	17 723	1 285	1 141	
podíl v %		7,25	6,4	děti +1,1 ; mladiství +0,1
majetková kriminalita	72 830	7 214	9 650	
podíl v %		9,9	13,25	děti -0,6 ; mladiství -0,63
celková kriminalita	166 827	9 926	12 913	
podíl v %		5,9	7,7	děti 0,0 ; mladiství -0,1

2000	objasněno tr. činů	z toho děti	mladiství
------	--------------------	-------------	-----------

násilná kriminalita	17 595	1 083	1 111
podíl v %		6,15	6,3
majetková kriminalita	73 925	7 762	10 260
podíl v %		10,5	13,88
celková kriminalita	172 245	10 216	13 507
podíl v %		5,9	7,8

Zpracovala: ppor. Eva Pokorná 21.1.2002